

PEST, 1858.

5. szám. I. Félév.

FEBRUÁR 4.

Szent Filemon és Apollonius.

(Mellkép a farsang idejére.)

Azon időben, midőn Diokletian császár a keresztényeket erősen üldöze, Egyiptom Antinoe nevű városában egy Filemon nevű pogány ember élt, ki élelmét zenéjével keresé. Kiváltképen ügyesen fuvolázott s remekül pengette a lantot. Nemesak zene-virtuoz, de igen vig kedvű társalgó is volt. Tréfás élezei s mulattató bohóságai ismeretessé s kapossá tévék őt az egész városban. Mindenütt, még legelőkelőbb házakban is mindenkor szívesen látott vendég volt. Zenéjével s elmés ötleteivel egész társaságokat sikerült mulattatnia, fölvidítania.

Diokletian császár ez idő táján parancsot adta ki, hogy a keresztények mind vagy áldozzanak a pogány isteneknek, vagy kiroztassanak meg a legkegyetlenebb módon. Ennek híre futamodván, futásnak eredtek az igaz hívők majd mind, csak a papok s némely bátrabb lelkűek maradtak helyben. Ezeket csakhamar fölfedezék s a városnak Arrián nevű előljárója elé vezeté, számszerint harminczhetet. Ezután meg lön határozva a nap, melyen vagy a bálványoknak áldozniok, vagy martyromságot szenvedniök kelle. Ily látmány, bármily iszonyu lehetett is, igen nagy számu közönséget esalt a színhelyre; minden utcáról tódult a kíváncsiak roppant serege s köztök a vig Filemon is, hogy lássák, valljon mi történendik a harminczhét keresztényel.

A foglyok elővezettetének; de ők megvetéssel néztek az előttök álló bálványképre, ellenben vidám arccal szemlélték kintatásuk eszközeit, hahogy a császár akaratát nem teljesítendik. — Egyetlen egy Apollonius nevű szerpap (diaconus) találkozott, ki nem annyira az isteni félelem, mint inkább a hősies keresztény bátorság és Istenben helyezendő bizodalom híjával lévén, nem volt erős elég magát a kegyetlen kintatásra elszánni; hitét azonban ő sem akarta volna megtagadni. Habozása közben azon gondolatra jő, mikép a pogányok valamelyikét fölbérel, hogy helyette áldozzon. E czélra senkit sem talált alkalmasabbnak, mint épen Filemont, kit a bámuló sokaság közt meg is pillantott. Int neki, a markába nyom négy darab aranyat, átadja felső öltönyét, hogy helyette áldozna. Az alku titkon s hevenyében megtörtént. Filemon zsebre rakja az aranyokat, átveszi a köpönyeget s Apolloniusnak viszont fuvoláját adja át őrizet végett. De az Isten, a tévedező gyermekei iránti véghetetlen irgalmu atya, megindítá s jobb utra terelé a vakoskodó pogány szívet: a vig bohóczot egy percz alatt az igaz hit hős bajnokává változtatta át; ez által a kíváncsi nézők némelyikének is megnyitván lelki szemeit, kik a napfényt, Jézus Krisztust, inkább tudatlanságból nem ismerék, mint rosz akaratból ismerni nem akarák.

Filemon közelebb lépe Arriánhoz, ki őt az idegen öltönyben meg nem ismeré; de a helyett, hogy áldozott volna, keresztet vette magára, mondván: „én keresztény vagyok, s nem áldozok bálványaidnak.“ Arrián boszankodva válaszolá: „ha nem áldozasz, úgy jársz te is, mint

sokan előtted, kik makaességükért élőkkel lakoltak. Filemon ismétlé: „én kész vagyok Jézus Krisztus szerelméért bármily kint békén kiállani, csakugy, mint azok, kiket már kivégeztetél, csakugy hasonlag az örök jutalomban részesüljek. Erre az előljáró még inkább tűzbe jött, s megparancsolá a daczos hitvallónak, hogy a képét kendőzze le; s ime, előtte áll — Filemon, a bohócz! s az egész néző sereg hangos hahotára fakad; valamennyien azt hívék, hogy a keresztények gunyjára újabb komédiát üzött.

Arrián azonban komolyan inté őt, hogy itt sem ideje, sem helye nincs a tréfálózásnak; s minthogy magaviselete némelyekre rossz benyomást tehetett, azért most valósággal áldozzon a bálványoknak, miszerint mindenki láthassa, hogy előbb csak tréfából szerepelt mint keresztény. Azonban Filemon komolyan erősíté: „Esküszöm az élő Istenre, ugymond, hogy igazán szölok: én keresztény vagyok!“ Most Arrián mindent elkövet, hogy Filemont más meggyőződésre terelje; hizeleg neki s ígéreteket tesz: neked, ugymond, annyi ismerősöd s jóakaród van, az előkelők kedvelnek; szerencsétlenségbe döntöd magad; nődre s gyermekeidre nyomort s gyalázatot hozasz. . . . Eddigél sok embert neveltetél meg bohóságaidal; e tréfát azonban még megkeserülheted; látod itt a borzasztó készüléteket, ezek alatt lesz kínos halál a véged. De Filemon erősen hívén, hogy az Isten sokkal jobban fogja övéinek gondját viselni, mint azt ő valaha tehetné, meg nem indult az előljárónak sem mézes szavain, sem ijesztő beszédén. Arrián ekkép nem boldogulhatván, néhány napi meggondolást enged Filemonnak, azon reményben, hogy felesége, gyermekei s az atyafiak majd lebeszélék szándékáról. Filemon azalatt, használván az alkalmat, megkeresztelteté magát, s még jobban erősödött meg az igaz hitben Jézus Krisztus kegyelmével.

Atlátván rokonai, mikép minden igyekezetök sikeretlen, Appoloniusz szerepét vádolák be Arrián előtt, miszerint egyedül ő az oka, hogy Filemon kereszténynyé lön. Arrián tehát a szerepét, ki azóta szintén szilárdult a hitben, Filemonnal együtt bírói széke elibe idézé. Mindketten kegyetlenül arczon csapdostattak; átfurták lábok talpát, s kötelek fűzvéen bele, meghurczolák őket a város utczáin s újra vissza Arriánhoz. Ez embertelen bánásmód még jobban megerősíté őket hitökben; az előljáró pedig gonosz csel fogásaival szégyent vallott; miért is megparancsolá, hogy mindketőnek feje vétessék. Az ítélet 287-diki martius 25-kén hajtatott végre. Az anyaszentegyház e két szentnek emlékét évenkint 8. martiusban ünnepli. — Nem sokára ez esemény után Arrián is megtért s martyromságot szedvedett Jézus Krisztusért.

* * *

Mi mindent nem tesz az ember a világ dicséreteért, az emberek tetszéseért? Mi mindent nem követ el egy gondnélküli, vigan folyó élet kedvéért? Nyugalomát, becsületét, egészségét teszi koczára egy éj sötét óráiban, hogy szenvedélyét kielégithesse. Vannak vétke s mulatságok; vannak mulatságok, melyek boesánandó bűnökül rovatnak föl, s végre vannak ártatlan mulatságok is.

A vétke s mulatságok hasonlitanak a tenger örvényéhez, egy feneketlen mélységhez; ezek nyitják meg nekünk a halál kapuját, a pokol torkát. Ezek birnak arra, hogy egy, rövid ideig tartó mulatságért az örökkévaló örömeiket eseréljük föl, a poklot elibe tegyüik a mennyországna. De még az ugynevezett ártatlan mulatságok is mindenkor a léleknek egy kis elgyöngülését okozzák, s a világi hiúságok iránti előszereteten némi üledékét hagyják magok után a szívben, minél fogva annál kevésbbé képes az ember a világ czéljainak ellentállani. Elpuhul a lélek, huzakodik-vonakodik a lelki komolyabb foglalkozástól, s mindinkább távozik az Istentől. Ekkép vezetnek a kezdetben ártatlan mulatságok előbb ugyan csak boesánandó, utóbb halálos vétkekre is; mert ki a test kívánságainak enged, soha ki nem elégíthető telhetetlen vendégnek ad szálást, s végtére is a testből halált s enyészetet arat. (Gal. 6, 8.)

Sz. Filemon rendkívüli és ritka megtérésnek adja példáját; mert vajmi nehezen térnek, és javulnak meg vig pajtások, könnyelmű csapodárok, koresmai zenészek, nyilvános kópék és kalandorok. Azon muzsikuskok, kik vásár- s ünnepnapokon zenéjükkel szemtelen táncmulatságra alkalmat nyujtanak,*) részesek mindazon bűnökben, melyek ily alkalmal elkövetetni szoktak. Hány drágán megvásárolt lélek lejt ilyenkor vigan és széles kedvében a pokol felé! a táncztermekben ugyan is valamennyi bűn járja a tánczot. — A vétkezés itt csaknem elkerülhetetlen.

Salesi sz. Ferencz ezt mondja ilyetén mulatságokról: Édes lélek! azt mondom neked a tánczról és bálokról, mit az orvosok a gombákról mondanak: a legjobbak sem érnek semmit is. De ha mégis bizonyos esetben, midőn egyáltalában nem menekülhetsz, tánczmulatságban részt vened kell: ugy vigyázz, hogy tánczod jó szándékkal, a szeméremmel, keresztény méltósággal s az illemmel ne ellenkezzék; a mennyire csak lehet, keveset tánczolj, nehogy szivedben vonzalom támadjon iránta. Éjjeli összejövetelek alkalmával mindazon bűnök és ocsmányságok, melyek valamely városban uralkodnak, tánczra kerekednek: a szerelemföltés, trágárság, megszólás, pletykaság, házsártoskodás, esztelen szerelemkalandok stb.; ezek föltüzelik a képzeletet, fölizgatják az érzéseket, s megmérgezik a szívet. Ily illetlen szórakozások, édes lélek! igen veszélyesek. Elűzik az ajtatosság szellemét, gyöngítik a lelki erőt, a szent szeretetet hűtik s ezerféle gonosz vágyat keltenek a szívben: ugyanazért, ha épenséggel el nem kerülheted, igen nagy óvatossággal végy bennök részt. Annál fogva gondold meg:

1) Hogy ép azon időben, midőn te a bálban valál, számtalan lélek bűnhődött a pokol tüzében, még pedig ép azon bűnökért, melyeket táncz alkalmával követtek el, vagy tanultak meg.

2) Hány szerzetes s egyéb buzgó lélek monda dicséretet az Istennek, s elmélkedék az ő jósága fölött ép azon időben. O mennyivel jobban s szerencsésebben használák idejököt, mint te a magadét!

*) Egy szabad kir. városban, melynek nevét megkímélem, olyannyira szemérem-sértőleg járták az ugynevezett zepperli-polkát, hogy megakadályozására a rendőrségnek kelle föllépni. I. F.

3) Mig te ugrándoztál, azalatt hány lélek bucsuzott el a halál rémséges kinjai közt ez élettől; sok ezer beteg szenvedé otthon vagy az ispotályokban a legégetőbb kinokat. Ah! nekik nem vala nyugalma, te pedig nem szánakodtál rajtuk. Hiszed-e, hogy egykor te is epekedni és sohajtozni fogsz csakugy, mint ők, midön majd mások fognak ugy ugrándozni, mint te most?

4) Az üdvözítő Jézus Krisztus, szeretett Anyja, az angyalok és valamennyi szent mind látott téged a bálban, táncz alkalmával. O mennyire visszatetszettél te nekik ez állapotban, midön szived ily botor hiu kedvtöltésnek hódolt! —

5) Ah! mig te ott valál, elröppent az időnek egy jelentékeny része s a halál egy lépéssel közeledett feléd. Fontold meg, hogy ő téged ez életből az örökkévalóságba történendő rémletes átköltözésre szólít, s tudja a jó Isten, valljon örökké tartandó öröme vagy kárhozatra-e? (Philothea 3. 33.)

(Domainko nyomán.)

Irsik Ferencz.

A religio.

Vakon bolyong a bűn sötét honában,
Ösvénytelen a vétkek embere;
Kidúlva áll keblének édene,
Nyugalma eltűnt, mely volt hajdanában. . .

S kezd ébredezni a bűn mámorában:
Elébe tűn' vezér-szövétnel,
Feléje vonja őrző szelleme,
S ösvényre lel az elhagyott magányban.

A hit szövétnékét kezébe fogja:
S megtér lelkének elveszett nyugalma;
Leesdesül a dülő szenvedély.

Bizton befutja itt a földi pályát,
S ha elmulandott, mennyben éri ezéjét;
Mert te valál vezére, szent egély!

Ipolyvölgyi.

Dugovich Titus arája.

(Történetrajz.)

I.

Több költő megénekelte már Dugovich Titust, s találkoztak festők is, kik vászonra varázsolták e dicső ifju halhatlan emlékü tettét, mely nemcsak a Hunyadykor, de összes történetünk legszebb, legmagasztosabb eseményei közé sorozható.

Igaz, százak, sőt milliók véreztek el hazánkért; igaz, hogy megnevésednék az alföld minden homokszeme, ha egyszerre árasztaná el mindazon nemes vér, mely Ungvár ostroma óta folyt ki honunkért: de mégis az önfeláldozás legnemesebb példájaként tündöklök Dugovich azon tette, hogy, midön nem érzé magát elég erősnek arra, hogy lelökhesse a törököt Nándorfehérvár

tornyáról, melyre fel akarta tüzni a holdas lófarkat lerántotta őt magával a mélységbe.

„Hazám és Reginám!“ e két szó lebbent le ajkáról, midön átölelte s lerántotta a törököt, s élte végső perczében is e két bálványára: honára és arájára, zrednai Vitéz Reginára gondolt.

Szenteljünk néhány sort e hölgy emlékének; adjuk elő azt, a mit fentartott róla a hagyomány, s maiglan is esinos s érzékeny népdalba foglalva énekel egy szomszéd nép, a hős szerb-faj, melynek gyönyörű, nagyobb részben több évszázados néprománcai közül sok dicsőíti a Hunyadykor hősei emlékét.

Ha megengedi a t. szerkesztőség, koronkint be fogok mutatni egy-egy ilyen, honunk multja jelesbjeit dicsőítő szerb románcozt, vagy hagyományt e lap t. közönségének, mely előtt először a szerencsétlen Vitéz Regina, Dugovich Titus arája élettörténetével lépek föl.

* * *

A néprománcozt, melyet e vázlat kutfejeként használtam, nem adja elő: hol, mikor, s mily körülmények közt virradt fel a szerelmi hajnal Regina szívében? s csak azt tudjuk meg belőle, hogy ama híres torna alkalmával, melyet a nagy kormányzóvali szinlett kibékülése megünneplésére a légpalota*) előtti téren adott László király, az ifju horvát bán**) s barátja Dugovich Titus kék öltözetben jelentek meg; mert ez volt aráik, Gara Mária és Vitéz Regina kedvencz színe.

A néprománcozt a legtisztább éghez s a völgy szende emlényeihez hasonlítja Regina szende, de mégis lángoló tekintetü szeméit, s fellengzően dicséri szöke hajfürtözetét, mely között az említett budai torna óta mindig néhány levelet hordott azon babérszörökből, melyet, mint a lovagi ünnepély diadalmasainak egyike, nyert jutalmul bajnok kedvese.

Mily szép jövőt reméltett akkor a két levante és a két hölgy, s mily borzasztóan esalódtak! László a hóhér bárdja alatt vérezett el, Mária szíve a zárdában repedt meg; Dugovich hős halállal mult ki, s arája hozzá méltólag halt el.

Nem szabad föltennem e lap olvasóiról, hogy nem ismerik hazánk történetét s főleg azon dicső korszakát, midön a két Hunyady kardja a hatalom és nagyság magas polezát vivta ki honunk számára; mikor örömtől ragyogó arczal vésett tábláiba a történet muzsájja, ki azelőtt s azután annyiszor sirt, midön följegyezte a sok csapást, mely édes magyar hazánkat érte.

De ne keserítsük el még inkább szívünket a szomorú események, romba dőlt remények s pusztító bels külharezok szomorú emlegetésével; fordítsuk inkább tekintetünket a ragyogó korszak felé, s ha szemünket nem kápráztatják a tündöklő nap sugárai, bámuljuk a nagy király dicső fénykörét.

*) Ezen, Zsigmond által épített légpalota körül-belül a mai Laszlovszky-kert körül volt.

**) Hunyady László.

A nagy királyt a nagy hősök tündöklő phalanxa vette körül, mint képviselője a dandároknak s bársáknak (banderium), melyek Buda, Székesfehérvár, Szeged, Nagyvár, Kaposvár, Gyulafehérvár, Zágráb és Temesvár felől indulva meg, vonultak le a határok felé eldöntő esatákat vivandók, a zultán vad esordái ellen, melyek megszámlálhatatlan csapatokban közeledtek kelet felől, s már ellepve a szomszéd tartományokat, ostrom alá venni készültek, s részben körül is vették a kulcsvárakat.

A hely, hová a segélyre siető dandárokat s bársákat megelőzve repülünk a képzelet szárnyaiban, Jaj-eza, a legfontosabb határvárak egyike.

Est van. A sáncokban halomként hevernek a holttestek, melyeket a korán reggel óta félbeszakítatlanul folytatott ostrom alatt terítettek le a várvédek nyilai, golyói s kövei.

Mahomed zultán, ki maga vezénylé seregét, tizszer ujittatta meg a már kilencszer visszavert ostromot. De hiába! Most is, bár kártácesal töltött ágyuk, s lánczokon tartott dühös ebek vannak fölállítva a vívók mögött, minden perczen várhatta, hogy hátrálni fog kifáradt serege. Allahra s a profétára esküdött, hogy azonnal, a mint ez megtörténik, elsütteti az ágyukat, s elereszteti a dühös ebeket. Ezen, az agák s bégek által kozzetett fenyegetése még egy rohamra bírja az ostromlókat. A zultán káromkodik s imádkozik; mert tudja, hogy ha visszaveretik ezen ostrom is: dühönghet, halomra lövetheti, s lemarczangolhatja embereit, de nem érhet többé ezélt; mert mire újra rendbe szedheti, s uj ostromra vezetheti megrémült, elfáradt, kétségbeesett, s a szó legszorosabb értelmében megtizedelt hadseregét, Jaj-eza közelében erednek Mátyás huszárai, kik, miként kémei jelenték, néhány mértföldnyire Jajezától voltak láthatók déltájban; s csak azért, mert a közelgő király által utánuk küldött ágyukat kellett bevárniok, szálltak le néhány órára nyergeikből.

A huszár név, noha uj volt még akkor, de mégis rettegett vala már honunk minden ellenei előtt. A zultán tudta, hogy, ha háta mögött terem a délezeg s elszánt magyar lovasság, rögtön fel kell hagynia az ostrommal; azért dühöngött s átkozódott annyira, azért ígért oly nagy jutalmat annak, ki először tüzi fel a lófarkas holdat Jaj-eza falára.

Mint megannyi tüzpallosu cherubinok védték ezt Szapolyay István hősei, kik jól tudva, hogy mily kincset bizott reájok királyuk bizalma, s mi függ ezen ostromtól, minden perczen uj meg uj tanujelét adták annak, hogy készek éltök végpercezeig híven megtartani az esküt, melyet a hon menyeyi Védasszonyának biztatólag mosolygó arczképével ékesített zászló alatt tőnek le vezérök kezébe, midőn megkezdődött a vár ostroma.

Százak meg százak hulltak el azóta, de vérök nem kiáltott hiába boszuért; minden magyarért tiz pogány vézett el, s minden sebesült biztos lehetett, hogy vére kifolyt rezeért egy-egy török összes vére ontatott ki bajnok társai által.

A esata, mint mondám, reggel óta folyt; de bár záporként hulltak is a golyók, senki sem remegett a vár falain; pedig nem csak férfiak voltak ott, hanem

nők is, nem harezolva ugyan, hanem ápolva, felölelve s hátrább vive azokat, kik sebet kapva rogytak össze, vagy ingadozó léptekkel vonultak hátra.

Im amott csap le egy golyó! Az általa fölesapott föld megérinté egy magas termetű hölgy bő kék köntösét, s a hölgy még sem remeg; azonnal a mint észreveszi, hogy szétzuzott lábakkal hever a földön egy bajnok, nem gondolva azzal, hogy a legközelebbi perczen ismét lecsaphat egy golyó, a sebesült mellé térdel.

Ez halás pillanatot lövell reá, szólni akar, de a fájdalom lezárja ajkait. A hölgy int néhány társnéjának: ezek feléje sietnek. De e perczen uj golyó csap le, s rémitő robajjal pattan el; vasdarabok, üvegtöredékek, kis golyók pattognak szerte. A megrémült hölgyek ott, hová hátráltak, letérdelnek, imádkoznak; mert azt hiszik, hogy ha holtan nem is, de mindenesetre halálosan megsebesítve fogják találni, a sebesülteket ápoló kék apáca-rend főnöknéjét, zrednai Vitéz Reginát, Dugovich Titus egykori aráját.

Remellay Gusztáv.

(Vége következik)

Szemerei levelek.

VIII.

Alázattal kérem, meg ne ítökközenek abban, hogy bár proféta nem vagyok, mégis jövendőlni bátorkodom; hiszen csak olyan igazságot jövendőlok, melyet mindenki tud, senki sem tagadhat meg, mert századok, sőt évezredek folytán keserű tapasztalás bizonyította be ezen igazságot. Jövendőlok tehát a multak hasonlatosságából, s azt mondom: a reánk következő hushagyó-kedden rettenetes gyilkosság fog történni, melyet iszonyu halál és igen fájdalmas temetés követend. Egy részről a keresztény katolika anyaszentegyház el fogja temetni a farsangot, melyet azonban mindjárt másnapra kelve a kereszténytelen életű keresztények fel fognak támasztani halottaiból, s negyven napig társalkodandnak vele a nagy bűjt folytában. Másrészt pedig ugyanazon kérdőjeles keresztények meg fogják gyilkolni a keresztény erkölcsi élet törvényét; ennek következtében meg fog halni a szent mértékletesség, lelki tisztaság, szelidség, béketűrés és felebaráti szeretet. Végre gyász-sírba fog temettetni a Jézus szent keresztjétől vett drága névnek igazsága s dicsősége. A ki meri, tagadja meg e jövendölést; de majd megezáfolják őt hushagyó-kedden az istenhagyó keresztények, kik nem az Urban fognak vigadni, hanem az Ur ellen; nem mindent mértékkel, de mindent mértékletlenül fognak élvezni; nem a Krisztust fogják keresni, hanem őt saját lelkökben megpökdösve, megostorozva, töviskoronázva és megölve, Beliált fogják szolgálni.

Tisztelt kalendárium-szerkesztő urak! ugyan ne legyezgessék magok azt a szegény igazságot, melynek szeme a nélkül is be van kötve, hogy ne láthassa az előtte devajkodó sokféle gazságot. Ne irjanak jövöre naptáraikba hushagyó-keddet, nevezék a dolgot igaz néven, irják a kalendáriumba ezt: „Jövöre nem lesz hushagyó, hanem bünfogadó-kedd a legnagyobb mértékben, ez után fog következni bűjtfogadó-szerda a legkisebb mértékben.“ Mert azon kevesek is, kik hamvazó-szerdán a bűjtre szent hamuval fölavattatnak, jobbára csak koplalni, de nem bűjtölni fognak; nem a penitencia lelkével foglalkoznak, testök koplal, lelkök farsangol; — az igaz bűjtölők nagyon csekély számmal találhatnak. No de az már csakugyan nincs rendén, hogy a farsangot farkán fogjuk, a helyett, hogy érdeme szerint a hajába kapnánk; vessünk hát egy vargabettit, s kerüljünk vissza az elejére.

Hej farsang, farsang, te lélekvesztő gonosz farsang! de biz az apja fia is gonosz volt, pogány volt annak, a ki téged valaha kitalált. Igazán nem nyolczadik, de kilenczedik levelembe kellett volna jutnod; mert vad kicsapongásokkal spékelt napjaidban a kilencz idegen bűnököt mind magunkba oltjuk, s amugy hatalmasan saját bűneinkkel is megtoldjuk. Nem is hiszem, hogy becsületes uton jöttél volna e világra; hiszen kifordított lárvás pofádon most is fölismerhető a sátán képe. Bizonyosan Belzebub a fejedelem-sátán, és Asmodeus a házastársak szent frigye ellen armánykodó gonoszlélek valaha nagy kinjokban kotlás-tyukokká változtak, kigyófészekben büntőjásra ültek, s téged költöttek ki belőle. Igaz biz a, most jut eszembe, hogy Baehus atyusnak, a dobzdás, mértékletlenség s feslett kicsapongások bálványának méltó tiszteletére született a pogányok közt; pedig neki csak annyi jó szülöttje sem volt, mint a halesiknak körömfeketője. Aztán meg annak a szabadszellemtű nagy dámának — Venus asszonyságnak — tömjénező udvarlására rendeltetél. No hiszen a pogány bálványokhoz igen odaillő, méltó jószág voltál te farsang koma! mert azok a pogány bálványok magok is olyan moslékoló farsang-bolondjai voltak, nekik ambrózia helyett dara, s kéjitalu nektár helyett esáva kellett volna. Hiszen például Jupiter, a fő ur, hol vad bika képében, hol szelid hattyu képében üldözte az ártatlanságot; sőt arany-eső képeiben is beöntötte a tiszta szivekbe a bűn mérgét; — — talán épen ő tőle tanulták a világ fiai, kik az ártatlanságot, ha arany-esővel el nem önthetik, bankózáppal meritik el. Juno asszony kevélységből nem volt ugyan kicsapongó, de irigységből minden égi és földi lényt kész volt elpusztítani, mely vele a szépségben mérközhetett. Mars urfi nőlten volt ugyan, de biz a nős férfiak szívbanatára. Merkurinak mai napig is köszönik a zsebmetszők a jó példát. Apollo életmódja korán sem adott oly szép hangot mint lantja. Neptun a többiek vétkeire hallgatott a vízben mint a hal, mert maga is még Minerva templomát is megfertőztette. Hát az öreg Vulkán?! ha szép neje naponként fátyolt vont szemére, elkekeredve sántikált a pöröly mellé; összekocczantott Baehus atyussal, s buellefejtésül addig szorongatta szívéhez s ajkaihoz a csikóbőrös édes kincsemet, míg tisztességesen elazott, s egészen taeskóvá vált. — Vesta tiszta volt ugyan, de épen emiatt a többiek gyűlségének tárgya. Hasonló sors érte Minervát is, — bár Prometheus iránti vonzalma alapos gyanu tárgya volt Olympusban, — annál inkább, mert a többinök nem tűrhették az ő tudakosságát. Ceres aranykalász-koszorút hordott fején, de ennek sárga színe sem jó jel volt; végre pedig saját testvére Jupiter döntötte el a kérdést, s bebizonyította: hogy az ő huga fejére az aranykalász-koszorúnak csak szalmája illik. Diana, a szenvedélyes vadász-kalandornő, első fölhevülésében ugyan szarvassá változtatta a fürdői titkok után leszködött Acteont, de hígadt állapotában nagyon megbánta ezen közzivitségét. Venus a tenger rózsahabjaiból született; de biz ő nála hamisabb gyöngyöt még egy tenger sem vetett ki. Ő, magas istennő létére is, halálos ellensége volt a vestaszűzeknek, s a házassági hűségnek. Csak szolanunk sem lehet ő róla többet; mert a mint a pogányok bálványistenei nem tudtak pirulni, annak csak emlékére is pirulni kényszerül az igaz keresztény ember.

No kedves drágalátos farsang koma, ilyenek voltak a pogány bálványok, melyek unalomüzésére te rendeltetél! Persze ez mind a nép jó példaadására történt; nem esoda hát, ha neked a pogányságban nagy keleted volt; nem esoda, ha a nép a költők által teremtet bálványainak példáját követte, s a te napjaidban Bachussal ivott, Jupiterrel lárváskodott, Merkurussal lopott, Venussal bujálkodott, s Mars urfi val verset káromkodott; — hiszen fejtől büszhódik a hal, felülről szivárog lefelé az életpélda, s ki mit tisztel, azt utánozza. De hát beszéljünk komolyan farsang koma! ugyan mondd meg: mit akarsz te a szent keresztfa tövével, mit akarsz a legszentebb Jézusnak, az erény és tökéletesség napjának égi sugáiraival megvilágosított, s imádató vérével boldogított keresztények közt? A keresztfát akarod bitófává gyalázní? Az igaz Isten hieit bálványozó pogányokká tenni? A Jézus fiait és örökösait a sátán fiaivá s örököséivé tenni?

Nem tagadhatom meg, sokaknál cézlodat éred. Hiszen

az a „carneval“ Velenczében is, de máshol is valóságos crawall, crawall a Jézus keresztje s törvénye ellen. Biz édes farsang koma, a te napjaidban most is sok keresztény mértékletlen dobzdó s kicsapongó pogánynya változik, házi, polgári és lelki kötelességeit megsérti, elhagyja; egészségét, becsületét s üdvösségét együtt tékozolja. Verítékeze szerzett gyermekényét elpazarolja, mindennapi kenyerét eliszszá, háznépe utolsó falatját is elfarsangolja; egyetlen darab gunyáját is a másik Jakab szomszédhoz — nem a harangozóhoz, de ahhoz a vigyori képű árendáshoz — rukkoltatja. Vagy ha másképen nem telik, tiltott uton is előteremti a farsangra valót, sok juhon, tinón s egyéb jószágon megpróbálja Merkur ügyességét. Ha pedig teljességgel nincs miből dobzdóni, éhen-szomjan is végig kurjongatja az utezát, csakhogy a forma meglegyen, s ő is a farsang bolondja legyen. A te napjaidban sok kereszténynek gyomra megzabál, lába nyilamlást kap, feje megkábul, erszénye meglapul, szíve büngöresbe esik, s elfajul; becsülete elhal, egészsége s jóléte sirba költözik, lelke elkárhozik. Sok keresztény csupán hushagyó-kedden annyi istenbántást és felebaráti szeretef-bántást követ el, hogy egész nagybőjtön át sem bírna azokért elég penitencziát tartani, ha még is akarna tartani.

Hej farsang koma! mindig bő aratásnak örülsz te a te napjaidban. Még eddig a legmostohább időben sem érezteél szükségét. Míg ezrek éheztek, te ugyan nem szomjuhoztál. A nyomorgók sirásánál tánczvigalmakat tartottál. A meztelenek látására báli ruhákat vásároltál magadnak. Az utasoknak, ha balba mentek, minden városban; ha ivóba kérésbe, minden faluban adtál szállást. Foglyaidat nem igen engedted kiváltatni rabigádból. Betegeidet megkaczagtad ugyan, de halottaidat nem magad temetted el. Ugyan mondd meg igazán: nem vagy-e te titkos szövetségben doctor Aeskuláppal?! — No ne hazudj! biz egymás kezére dolgoztok ti; hiszen annyi beteged van testben, szívbén és lélekben, hogy minden jámbor ember, ki mint becsületes sirásó keresi élelmét, a mindennapi kenyér helyett csak farsangért imádkozik, mert akkori keresete fölér egy tisztességes kolerával.

Szó a mi szó, de te ugyan a keresztények mellől sem tágitasz. Az anyasz-ntegyház lelki fegyvere megszelidítette ugyan pogány vadságot, a régi Roma gyalázatos kicsapongásait csak nem tartottad fen köztünk; de mégis ez a pellikán-kebelű édes anya sem bírta egészen kiirtani pogány természetet. Hiszen most is annyi korhely ezimborát gyűjtesz Baehus atyus templomába, s annyi áldozattal halmozod el a mértékletlenség és feslettség oltárát, hogy tizedrésze is elég lenne arra, hogy igen-igen soknak mondjuk. Csak azt esodá-lom, hogy még eddig az okosak és hadfogadó vitéz urak ki nem tájálták: hogy farsangi eszem-izommal kellene verbuválni, hiszen így igazán nem tudnák hová tenni a sok katonát; mert az olyan ezégér-forma zászló alá még a fellábalval sirba botlott öreg is epedve siet. örömet szegődik, s ide-oda tipegő lábaival megmutatja ám, hogy még ő is hasznavehető vitéze a gőzhajó-társaságnak. Hát ha még a fejedelmeknek, midőn egymás ellen háborút viselnek, eszökbe jutna, hogy a helyett a veszedelmes ágyugolyó helyett kalácsesal és sóda r r a l kellene lödöztetni, és az ellenség vére helyett egri, budai, vagy szekszárdi bikavért ontani! No hiszen így sáskatáborrá lenne a hadsereg, s az egész ellenséget megsemmisítené egy óra alatt; sőt talán egész világ sem bírna az ilyen fajta munitióból eléget szolgáltatni a hősvitézeknek.

Hát Venus ángyodnak mennyi imádót s követőt szerzesz a sértett tisztaság és hűség zászlója alá, melynek szégyenszínét a vak világ ugyan nem ismeri, de a világ örök Ura és irlgalmas Megváltója táveső nélkül is igen nagynak látja, s igen nagyon fájlalja. Hiszen egy tánczmulatsághoz százaunyi kőszületet tesznek a keresztények, mint a szent gyónáshoz. Sokan nagy-bőjtben is azért penitencziának, hogy az édeslelkem kedves farsang elmúlt; persze, mert a test öröme becsesebb nekik mint a lélek kinese. Aztán ha a dárídó költségei, a fényüzés ezikkei, az ivó, bál, reannio, és patvar tudja még mi egyéb-féle mulatságok kiadásai tisztességes uton nem fedezhetők, bizony tisztességtelen uton is kiteremtik ezt az inséges adót. A szent tisztaság executio alá vettetik, és számüzetik Piri-

pócsra. A házassági hűség hátat fordít a béke és szeretet örangyalának, istenhozzádot bicezent fejével a boldogságnak, egyet rug a párosélet igáján, felkapaszkodik a bűn omnibuskocsijára, és tovább áll. No persze, hiszen már a jobb érzésű pogányok közt közmondát volt ezen gyászos igazság: „Bachus és Venus egy nótát járnak, együtt táncolnak.“

Biz édes farsang koma! pogány vagy te a keresztények közt is, pogány még az a gonoszságban megöszült vén esontod is. Nagy kár, hogy még eddig le nem pingáltak. — De szépen eltalálhatnák képedet a pictorok, ha lefestenének egy kékbéjatszó-bíbororrú kozákokat, kiégett pislákszemekkel. Fejére csörögőspikát, s arra egy bomladozó díszkoszorút hervadt rózsák-, gyöngyvirágok- s szőlőlevelekből, és eleven csipketoivisekből; jobbkezebe kulacsot, balkezebe erényűző korbácsot, hátára egy lyukas puttont teljestele mindenféle bolondsággal; gyomrára félmázsás debreczeni sunkát, s féllatos lipői sajtot, — egyik lábát táncoló, másikat tántorgó helyzetben. Mellé aztán sok üres hordót, és üres fejet; végre a háttérbe hat cigányt, tizenkét betegápolót, és huszonnégy sirásót. — Ez aztán hü képed lenne, farsang koma! csak azt kellene még százához irni:

„Itt hü képem tisztelőim
Ohajtra, epedve nézik;
Ur vagyok én a világon
Minden évben öt-hat hétig.“

Mi türes-tagadás benne, farsang koma! egyenesen a Golgotára vezetsz te minket, hol mindenféle koponyák, esontok és holttestek hevernek, melyeken első tekintetre meglátszik, hogy míg a kegyelem lelkiélete bennök volt, addig a Szentlélek templomai voltak. Ugyan nézz fel csak arra a szent fára, melynek te ellensége vagy, látod, de szomorun függ rajta a felírás: „Ez a győzelem, mely meggyőzi a világot!“ — Jaj pogány szemfényvesztő, biz az én szemeimet is megzavartad! hiszen nem az van most ott, hanem te miattad így változott el a felírás: „Ez az ítélet, mely megítéli a világot!“ Nézd csak a kinhalált szenvedett Jézus szentséges vérért, mint piroslik fájdalomában, mivel szégyenli, hogy az általa szerzett anyaszentegyház pellikán-kebelét elhagyták sok fiai. Nézd csak, megnyílik elhidegült szent ajaka! oh bizonyosan azt fogja mondani: „Én Istenem! én Istenem! A zsidók üldözését örömmel szenvedtem a keresztények üdvéért, de az legkeserűbb nekem, hogy a keresztények, midőn már nem szenvedhetek többé, mégis újra megfeszíteni keresnek, s eltapodják drága véremet.“ Nézd csak, ott áll a kereszt alatt a fájdalmas anya is, te epeszted az ő szeplőtelen szívét, a te vétkeid öntik lelkébe a hét fájdalom töreit. Ott áll a kereszt alatt János is, a szerető tanítvány; most a te napjaidban írja a titkos-látás könyvébe Babylon ítéletét. Ott áll arimatei József is, nagyon busul szegény, mert nem kaphat jóillatú kenetet a Krisztus testének; a bálók kiíresítették a boltokat, s minden drága kenetet elkapkodtak a Krisztus elől. A templom és szegények perselye hat krajczárt is alig kap a főünnepen: árendás Jakab szomszéd erszénye pedig mindennap megkapja a Jézus vére árát, a harmincz ezüst-pénzt. — Csak egyet nem találok a kereszt alatt: nincs ott Magdolna, mert te farsang koma! utját állod a megtérőnek, s elapasztod a bűnbánat könyveit. Épen azért nincs ott Péter sem; mert a te napjaidban nincs annak ideje, hogy a Krisztus-tagadás vétkét megsirassuk.

No gonosz farsang! nem maradok én melletted tovább csak gondolattal sem, mert utóvégre bizonyosan a pizok-, szemet- és büzfészek gehenna völgyébe vezetnél. Hanem azt kívánom neked utoljára, s velem együtt kívánja a Jézus minden igaz hive:

Halj meg farsang! és mostani alakodban soha se támadj fel többé; úgy a mi husvétünk igazi lelki feltámadás ünnepe lesz. — Január 18-án 1858. J a k a b szomszéd.

Katholikus hitélet.

Marczalthé. (Nagylelkű áldozat.) A „Kath. Néplap“ mult másod félévi 40. számában, bevezető soraim folytán köz-

zéttem nt. P á s z t o r y Salamon irgalmas rendi áldozás és perjel ur azon történelmi becsü emlékiratát, melyet a Pápa városában létező kórház és zárda alapítatása százados évfordulata alkalmából, mint illető házfönök nemeslelkű helyi alapítójok fényes nemzetsége egyes nm. és m. tagjaihoz, valamint egyéb kegyes jötevőkhez is hálaltelt érülettel intézett, és melyben a többek közt fájdalmasan fölemlíti, miként „az alapított tökéek kamatjai későbbi, főleg mostani idők viszonyai által ugyannyira leolvadtak, hogy jelenleg az intézetnek a betegek száma leszállítását kell igénybe venni.“ — Istennek irgalomteljes gondviselése azonban az ügyefogyott betegek sorsa fölött örködve, nem engedé, hogy ama panaszhang, a pusztában kiáltozónak szavaként, nyomtalanul, ohajtott viszhang nélkül elreppenjen, mlgos és főt. vásonykeői zichy Zichy Domonkos fölszentelt püspök és gróf urban kegyelmes pártfogót támasztván, ki ama lelki kapesot, mely közte, mint a veszprémi egyházmegye egykori főpásztorá és hívei közt füződött, a jötekonyság teréni közremüködésével föntartani édes földatául tekintti, ki alig hogy a mult évi őszszel földesurasági kegyességét, a legnagyobb részt reform. vallású lakosságból álló balatonfő-kajári templom és iskolával érezteté (l. a „Kath. Néplap“ mult évi 52 számát), csakhamar ugyanazon 1857-ik év utolsó heteiben a pápai irgalmas rendi kolostor és kórház gyamolítást szükségülő ügyének fölkarolását méltóztatott magában eltökélni, és ez új évben nagylelküleg tetté is érlelni; nagylelküleg mondám, mert miután az e tárgyban közvetve kérdezősködő méltóság azon választ vevé, hogy két beteg ágyra a szokásos alapítványi őszszeg eddigelé ugyan négyezer pengő forintban volt megállapítva, de ezentul az alapítványok sem levén adómentesek, és más egyéb súlyos körülmények következtében, a mondott őszszegnél valamivel több kivántatik, ennek meghatározása azonban ő méltóságára hagyatván: ezek folytán a kétezer pengő forintot fölözni kellő adalék-mennyiség, a valamivel többnek meghatározását illetőleg, a szabad tetszés jogának gyakorlatában annyira ment ő méltósága, hogy e folyó évi januárhó 19-kén uradalmi jóságkormányzója által 5600 pengő firtot — földteherkármentesítési kötelezvényekben — kegyeskednék örök alapítványkép két betegágyra a pápai nt., közszeretben álló perjel urnak kézbesíteni. Isten ideig- és örökkévalóképen boldogító szent áldása szálljon ő méltóságára e szép áldozataért, melyet a felebaráti szeretet közös oltárára tett, részt vehetvén messze időkre kiható jöteleményében mindenki, legyen bár k. kath., protestans, zsidó, vagy pogány; mennyiben t. i. az irgalmas rendüek kórhaza vallásbeli különbség nélkül minden nyavalygónak nyitva áll. — Vajha a jötevő püspök és gr. ur ő méltósága nagylelküése országszerte számos követőkre találjon e vagy más egyéb nemes téren; vajha minden nagybirtofos, Isten büles rendelése szerint, embertársaira nézve hü sáfár képében akarjon föltünni, ki készen tartja javait a szükölködő testvérek számára; vajha országunk főnemeseinek becsvágyát hírneves írónk, b. Eötvös József hazánkfia következő szavai irányozzák minden igaz, jó és szépre: „Mintán a származási öntudat — ugymond — némi magasabb állásra emel, s mintán a felsőbb rendletetés (a polgárzatban) s nagyobb hivatás hite, és azon érzet, hogy kötelességünk a közönségesnél többet tenni, a nemes tettek egyik leghatalmasabb emeltyüje (csak hogy azon indokok után, melyeket a k. k. hit nyujt): annál fogva az önértet, hogy valamely nemes családhoz tartozunk, a legnemesebb tettek forrása lehet,“ és kell is, hogy legyen. De mindemellett a jötevés kötelessége alól senki sincs fölmentve. Átalános szabály e részben Töbiásnak fiához intézett eme utasítása: „Ha neked sok leszen, bőségesen adj; ha neked kevés leszen, igyekezzél a keveset is örömmel adni (Tob. 4, 9).“ „Az irgalmas szívnek — szent Leoként — mindig van, hogy adhasson; a fősvénynek pedig soha sincs.“ Boldog, ki Istenben, Istenért, és Istennel él, s az anyaszentegyház és édes hazánk közjavan érezhetőleg és messzehatólag munkálódhatik, és azonképen munkálódik is!“ Az — miként a királyi szoltáros megjegyzi — hasonló a fához, mely a vizek folyása mellett plántáltatott, mely megadja gyümölcsét az ő idejében. És a levele el nem hull; és a miket eszelekszik, megszerenesítettnek“ (Zsolt. 1.). Adja a jó Isten, hogy ez év folyta alatt is minél több alkalma legyen a „Kath. Néplap“nak az egymást sürtün

erő nemesnél nemesebb tetteket az utókornak átadni; hogy a mindenrendű gazdagok dusak levén erszényökben, dusak legyenek a jóságos cselekedetben is; hogy minden jó, üdvös, nemes vállalatot és intézetet előmozdítva, honfitársaikat, hiveiket, hazájokat boldogítva, dicsővé, virágzóvá, elismertté tegyék anyaszentegyházunkat; tevékenységük és áldozataik diessugáros koszoruja által fényt árasztanak isteni hitünkre, fényt, a tévelygőt meghódítva és üdvözítő kebelébe térítve, s így megtanítsák a világot, a jó gyümölcs után a fát is ilyennek ismerni. Ugy legyen. Isten édesmindnyájunkkal, és irtalomteljes gondviselése!

Gyórok (csanádi egyházmegye). D. a J. Kr.! Nem kétkedvén, miszerint a különféle vidékekről beküldött tudósítások kedvesen fogadtatnak, én is fölbátorítva érzem magamat, hitéletünkre vonatkozó egy pár adattal szolgálni a t. olvasó közönségnek. A gyoroki parochia területén, mely délről Radnával, éjszakra a hira Világosvárral határos, a kalvárián kívül 15 kereszt és öt szobor, u. m. egy a szeplőtelenül fogantott szűz Máriáé, kettő Nep. sz. Jánosé, egy sz. Mártoné, és egy Szent Sárlos Boldogasszonyé létezik, melyek részint a hegyeken és mezőkön, részint az országutak mellett föllállítják; a lefolyt év alatt a kereszték száma eggyel szaporodott. Mindezen szent jelvények a hívőknek s főleg az évenként Radnára zarándokló nagyszámú bucsusoknak szép alkalmat nyújtanak az ajtatosság gyakorlására. Gyórokon bent a városban az országot mellett áll, még 1827-ben néhai tek. Török Márton ur özevgye által készítettett s köböl faragott díszes Szent-Márton-szobor, mely az idő vas keze által igen megrongáltatván, nem régen az alapítónó utódja, Markovics József es. k. semmisítő-törvényszéki tanácsos ő méltósága neje által újból kijavítottat, kápolnácskába helyeztetett, s ennek fölébe 70 pftba került, gazdagon megaranyozott esinos vaskereszt állítatván, mult évi octoberhó 11-kén alulirt által ünnepelesen fölszenteltetett. Hogy pedig a szobor és kereszt jövőre mindenkor jó karban tartassanak: e célra 100 pftot tett le alapítványul a fencmilitett jötevő nő. Ugyancsak e jólelkű asszonyság fekete selyemből, ezüsttel gazdagon himezett gyászlobogót is ajándékozott a templom számára.

Közel levén Radnához, nem lesz talán érdektelen, ha a felhőszakadás által mult évben okozott szerencsétlenségről is említést teszek. Igaz, az árvíz oly nagy vala, minöröl a legöregebbek sem emlékeznek; azonban Istennek hála! következményeiben még sem mondható oly irtózatosnak, mint első pillanatban gyanítható volt. A vízbe fuladottak közül öt Radnán temettetett el, kilenez hullá később találtatván meg a Marosban, ennek partján takarítottat el; többen megsérülve haza vitettek. Vannak kik e csapásban az Isten büntető kezét akarják látni; emagam tanuja valék, hogy a 15 ezerre menő, többnyire német ajku bucsusok közül többen nem úgy viselték magukat, mint a hely méltósága megkívánja. A mult évben Radnára zarándokló bucsusok számát 50-60 ezerre lehet tenni.

Még egy panaszom is van. A Sz-István-Társulat által kiadott Ker. Naptárt t. szerkesztő ur ajánlotta, holott már két éve, hogy mi azt csak névről ismerjük, de jó pénzért sem kaphatjuk meg; pedig Aradon, hol 14 ezer, és a környéken, hol több ezerre menő rom. katolikusok vannak, szeretnők ám olvasni és használni a Ker. Naptárt; a lelkészek is inkább ezt ajánlanák a népnek, mint most annak hiányában az Ördög naplója s hasonnemű naptárak használatát kell elnézniök. Nem akarok én ósárolni egy kalendariumot sem; de hiába! csak jobb lenne az a kath. Naptár. Vajha a bajon mielőbb segítve lenne, s mi is kaphatnánk a Szent-István-Társulat által kiadott hasznos könyvekből, naptárakból, s képekből. *)

Kornis József.

*) Felette sajnáljuk, hogy a t. tudósító ur a Szent István-Társulat ügynöksége által az ottani környéken, nevezetesen Aradon annak idején tett intézkedésről nem értesült. Egyébiránt tisztelettel felkérjük a társulat minden egyes tagját, miszerint, ha netalán itt-ott ügyünk kezelését illetőleg tudunk s akaratunk ellenére is esetek fölmerülének, melyek panaszra szolgáltatnak alkalmat, azokat ideje korán a társulati előljároságnak bejelenteni sziveskedjenek, hogy a bajon haladéktalanul segíteni lehessen. Szerk.

Aba (fehértvári egyházmegye), január 20-kán 1858. T. szerkesztő Ur! A szent hitet oly magas hivatás-, s bő buzgalommal terjesztő beces lapjának hasábjain bátorodom néhány sorokban csekély községünkről írni. Templomunk különös külső s belső alakja ritkaságán fogva megérdemli, hogy annak eredete leírását, s az abban nyilatkozó isteni gondviselésnek működéseit röviden közöljem.

Hajdan ezen vidéken, mint most, tulnyomó számmal valának protestans hitű feleink, s a Jézus-társaság némely lelkes tagjai a körülfekvő helyeken missziókat tartottak, midőn a csekély számú kath. nép imaház hiánya miatt kénytelen volt a ref. egyházba menni áhitatosságát végezni. Ez arra indította a népről atyailag gondoskodó jézustársasági atyákat, hogy irtalmas kezek s alamizsnák által boldog emlékü Biró Márton, veszprémi püspök kora alatt 1748. az alap új egyházra letétezt, s 1755. befejeztetett. Az épület külseje háromszögletet képez, hihetőleg a Szentháromság tiszteletére, miután a nagy oltár szintén a Szentháromságot és a szent családöt ábrázolja. A belsejét tekintve az gömbölyű, a kilenez angyalikar tiszteletére kilenez kar-páholyira a hívek számára. A torony külön állva, mintegy ör. ötlábnnyira fekszik a feltűnő idomu egyháztól. 1773-ban eltöröltetvén a jézustársasági rend, az első plebános alatt azon kérdés keletkezett: hogy kit illet itt a patronatusi jog? s hosszú idő után a kir. helytartósági tanács által a vallási alaphoz tartozónak határozottatott. 1797. dicső emlékü nagy fejedelemmönk, Mária Theresia gondoskodott templomunkról, ki a plebánia-lakot is felépíttetni kegyelmesen meghagyá. Kiemelendő még az itteni földbirtokosok, nemes eörményesi s káransebesi Fiáth család sokoldalú érdemei, kik a templom építésére a helyiséget adták, s évenkénti ajándékaikkal gazdagítják az Isten házát, nem különben mélt. gr. Zichy Domonkos ur is. Isten áldása lebegjen fölöttök! — Később földingás következtében megrongáltatott ez egyház, s legujabb időben a es. kir. helytartóság újraépítéséről gondoskodni kegyeskedett; megtartván egyszerű de páratlan külső s belső alakját.

Térjünk most a jelenre; annyi viszályok után rendíthetlen áll a régi alap, hol Istennek háza áll, melynek külsejét szép emlékkövek, s a hozzácsatolt családi sírbolt emelik. Új lelkészünk, nt. Havalka Antal ur kifogyhatlan lelki erővel igyekszik csekély népe fölött örködni, s hiveit a szent vallás s erkölcsiesség tövise de ezélhoz vezető ösvényén vezetni. Remélhető, hogy hívei is mint egyházuk újja alakulva, Istenben elismerendik e nemes és derék férfiuak ritka példáját, s hivatalában nemes önfeláldozását. A templom és a néptanodai lak így egészen jó karba hozatván, most csak jó akarat, becsületes szándék s szent ezél kívántatik, hogy mi, bár parányiak, az örök s változhatlan kath. anyaszentegyháznak hasznos és közreműködő tagjai legyünk. Jövő tavasszal fog a bérmálás szentsége kiosztatni híveink között. Ha Isten mellettünk, ki elentünk?

Lovász Sándor,

titoknok.

Különfélek.

— Esztergomban bibornok hg.-primás ő eminentiájának atyai gondoskodása, az esztergomi főkapitálnak és az összes főmegyei papságnak testvéri szeretete s nagylelkű adakozása folytán az érdemekben megöszült főmegyei áldozárok tisztes nyugalmaztatására alapított Szent-Béla-intézet első tagjaiul f. hó 21-én a számos folyamodók közül titkos szavazás által megválasztattak: ft. derecsikai Eröss Ignác ezim. kanonok, nt. Ribeczky Ferencz alsópéli plebános, nt. Sebök József nagy-abonyi plebános, nt. Gramantik Bálint, Jedlicska György, és Malocsay Gáspár nyugalmazott áldozárok. E kitüntetett érdemteljes férfiak közül a legfiatalabb, ft. Eröss Ignác kanonok ur 48 éves áldozár, a többiek pedig 4, 5, 6, 7, 10 éves aranymisés papok.

— A „B. H.” után Temesvárról lapunk 2. számában közlött hír következtében a „Pesti Napló” f. é. 20-ik számában

ugyancsak Temesvárról a következő fölvilágosító levél foglaltatik, melyet kötelességünknek tartottuk egész terjedelmében ide igtatni: „A Budapesti Hírlap temesvári levelezőjének alig volt arról kellő tudomása, mikép keletkezett legyen a „Mária-segély“ jótékony nőegylet Temesvárott, midőn róla e megjegyzéssel tesz említést: „Sajnálódó, hogy a városi közönség a czímnél fogva csupán vallásfelekezeti egyesületnek képzelve a jótékony intézetet, miután a város legvagyonosabb lakosainak nagy része ó-hitű, protestans és zsidó, azon gy a n u n á l fogva, hogy a társulat nem fog minden vallásfelekezettiek segélésére egyenlő figyelmet fordítani, a kegyes adományok nem gyűlnek mindenfelől a célhoz méltó arányban.“

Mint hogy minden ilyen uton ezélba vett közreműködésnek nincs ártalmasabb hátránya, mint holmi „képzelt“ félreértések és balmagyarázatok, legyenek azok bár menttek minden balszándok vagy ezélszásoktól, mit örömezt fölteszünk a temesvári levelezőről: — kötelességünknek tartjuk a nevezett egyület érdekében amaz árnyát, mely keletkezte hajnalán egérbörnt vonhatna, földeríteni.

Megjegyezzük tehát, hogy a szóba vett nőegylet nem maga a törzs, hanem csak sarjadéka a már néhány év óta virágzó „Mária szent és szeplőtelen szívről“ nevezett társulatnak, melynek tagjai a keresztény felebaráti szeretet terére kilépvén úgy alakultak újból össze a jótékonyág tereén működendők, hogy meg nem szűntek az előbbi társulatnak tagjai maradni; és így tulajdonképen nem annyira új egyület alakult, mint inkább a már létező, új ezélt és működési tért tűzött ki magának és pedig mélt. megyés püspök urunknak ugyancsak a székegyházban levő ékes Mária-társulat oltára előtti tett erre való fölhirása folytán.

Mi pedig azon aggodalmát illeti a levelezőnek, nehogy a nevezett együletnek kizárólagos katolikus jelleme miatt gyéribben folyjanak a segédforrások, mint a cél méltán érdemli: ez iránt őt, hála Isten! megnyugtathatjuk, mert párhavi létrekelte óta az egyület immár, havonként biztosított 10 pfrtján kívül, 2000 pfrtot megközelítő összeg fölött rendelkezik, mely legnagyobb részt közgyűjtögetés útján az együleti tagok által a legközelebb elfolyt, pár hét alatt lön összehozva.

A „Mária-segély“ jótékony nőegylet tehát nemcsak „cziménél“, de jelleménél fogva is k a t h o l i k u s, ez tagadhatlan, mert „Mária sz. és szeplőtelen szívről“ nevezett társulat is az, melytől eredt, és épen ezen katolikus jelleménél fogva, mely azt parancsolja, hogy embertársainkat, legyenek azok katolikusok vagy nem, mint Isten gyermekeit s testvéreinket szeressük, tüzte ki számára a mélt. alapító ur ama ezélt, hogy „v a l l á s k ü l ö n b s é g n é k ü l g y a k o r o l j a j ó t é k o n y s á g á t;“ mint ezt a társulat alapszabályainak 2-dik czikke is fönne hirdeti; különben is minden elfogulatlan tudja, hogy üdvözítő hitünk soha sem zár ki semmiféle hitvallású a jótékony szeretet adományainak élvezetéből.

A már említett kegyes adományokból bejött összeg, melyről szóló évi tudósítás immár sajtó alatt van, tetteleg bizonyítja, hogy városunk lakóit (dieseretökre mondhatjuk) a czimből levelező által következtetett gy a n u nem tette elfogulttakká, mert örömmel mondhatjuk, találkoztunk ott elég más hitűek neveivel; — egy szintén a nevezett egyület eddig is már kifejtett tevékenysége, biztossággal engedik remélnünk, hogy a népeség részvéte nem csökkenni, hanem mindinkább gyarapodni fog; s nem csoda, mert vajmi szép látni városunk legmagasb rangu hölgyeit, mint buzgólkodnak szegény sorsu családokon segíthetni, s a helyett, hogy kényelemben tespednének, arra törekszenek, hogy a jótékony szeretet ihletésének eleget tegyenek. Isten áldása lebegjen ezen városunkra nézve oly rég szenvedett hiányt pótló üdvös együleten!

Jótékonyágok.

A váci cs. kir. süket-néma intézet alapítókéje a legközelebb lefolyt évben következő kegyes adományokkal szaporítatott:

Ó es. kir. apostoli Felsege legkegyelmesebb urunk ezen intézet évi jövedelmének emelése tekintetéből annak alapját 20,000 pfrtal legkegyelmesebben felségelleni méltóztatott.

Ó es. kir. Felsege Albrecht Főherceg Magyarország nagy kegyelmű kormányzója az alapítóke növeléséhez valamint több évek óta, úgy a mult évben is 100 pfrtal járulni kegyeskedett:

Füss községe e ezéla ajánlott 10 p. frtot. A kegyes adományok összege 20,110 frt. pphen.

Továbbá a lefolyt 1857-ki évben az intézeti alap részére az igazgatóságnál e következő hagyományok tétettek le, úgy mint:

Fabróczky Károly henschau pleb. hagyományozott 5 frt. pphen; Hohekker Pál 2 frt.; Rusz János ács-teszéri pleb. 5 frt.; Pongrácz József czim. kanonok és össi pleb. 20 frt.; Burgits István prépost és valpói pleb. 5 frt.; Kiss József újházi pleb. 2 frt.; Balogh Ferencz káldi pleb. 5 frt.; Mitl József karakói pleb. 2 frt.; Volfinger Ferencz egervári pleb. 2 frt.; Ruesz Ferencz karácsfai pleb. 2 frt.; Krenosz József petróci pleb. 2 frt.; Paiszlár János olsnitzi pleb. 2 frt.; Bárdos Ferencz sz-mihályi pleb. 2 frt.; Letsko János és Ressetka Mih. pleb. Nyitra megy. 5 frt.; Karászi Ferencz ireghi pleb. 20 frt.; Schaffer Mátyás alsó-pulyai pleb. 751 frt. 21 kr.; Göbel Ferencz apát és kalocsai kanonok 46 frt.; Imre László esokonyai pleb. 5 frt.; Agler Ferencz isaszeghi pleb. 4 frt.; Mikuska Mihály illmitzi pleb. 2 frt.; Mend István bikali pleb. 5 frt.; Nései György viszkei pleb. 2 frt.; Susich György győri nagyprépost 30 frt.; Gajzágó Lukács tószeghi pleb. 5 frt.; Stantzinger János baári pleb. 20 frt.; Kammesberger Therez 10 frt.; Privitzer István berzentzei pleb. 26 frt. 13¹⁵/₁₀₀ kr.; Krizsány István fehértemplomi pleb., kanonok 18 frt. 30 kr.; Peterka Ferencz bosnjáki pleb. 18 frt. 14 kr.; Lósan Ferencz es. k. főhadi orvos 46 frt.; kegyes hagyományok összege 1070 frt. 18¹⁵/₁₀₀ kr.

Az intézet növendékeinek magán multságaira e következő ajándékok történtek:

Ó es. kir. apostoli Felsege legkegyelmesebb urunk — azon ünneplés napnak emlékéül, melyen Ó es. kir. Felsege ezen intézetet legmagasabb jelenlétével szerencsételtetni kegyeskedett — az intézet növendékeinek 200 pfrtot legkegyelmesebben ajándékozni méltóztatott.

Ó es. kir. Felsege Albrecht Főherceg Magyarország nagy kegyelmű kormányzója a husvétii ünnepek illő megülésére, szintén a növendékeknek 100 pfrtot kegyelmesen adományozni méltóztatott.

Ngs. Kriszter Antal váci székes-egyházi kanonok ur 10 frt.; egy szerzetes áldor 30 kr.; nt. Pollák János tanár ur 2 frt.; egy asszonyság 1 frt.; békes-csanádi t. küldöttség 21 frt.; Stephanovics István ur Belgrádból 2 darab es. aranyat; Magazinovics István ur 1 d. es. ar.; Davidovits Zsifko ur 1 d. es. ar.; Maixner Ferdinand pesti lakos 9 darab. képkeretet.

Az összes ajándékokért, az intézet növendékei nevében forró háláját hódolatteljesen kijelenteni legkedvesebb kötelességének ismeri.

Az intézet igazgatósága.

Teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetheti rá Pesten a Szent-István-Társulat ügynőkségénél (Lipótutca, 8. sz.), vagy a szerkesztőségénél; vidéken a cs. k. postahivataloknál. Előfizetési díj: Budapestén kihordással félfévre 1 ft. pp.; vidékre, postán borickeban küldve, félfévre 1 ft. 20 kr. pp., egész évre 2 ft. 40 kr. pp.

A lap szerkesztését illető levelek „a Katolikus Néplap szerkesztőségének“ czimezendők (Pesten, Borz-utca 3. sz. alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: **KÁDAS RUDOLF.**

PESTEN, 1858. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, EGYETEM-UTCZA, TAKARÉK-PÉNZTÁR-ÉPÜLET, 2. SZÁM.